

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО,
ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4331#n4331>
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
  3. Гаазька конвенція «Про укладання і визнання дійсності шлюбів» від 14 березня 1978 р. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_916
  4. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і його державами-членами від 01.09.2017 URL : http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=248387631&cat_id=223223535.
  5. Хартія основних прав Європейського Союзу від 07.12.2000 URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/sh>
  6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 URL : <http://zakon3.rada.gov.ua>

Река Сергій Анатолійович,

студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:

Карпенко Роман Валерійович,

викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ТАКИМИ, ЩО ВТРАТИЛИ ПРАВО НА ЖИТЛО

Згідно ст. 8 Закону України «Про охорону дитинства» (далі— Закон) кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку. Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність за створення умов, необхідних для всебічного розвитку дитини, відповідно до законів України.

Згідно до ст. 18 Закону Держава забезпечує право дитини на проживання в таких санітарно-гігієнічних та побутових умовах, що не завдають шкоди її фізичному та розумовому розвитку. Діти — члени сім'ї наймача або власника жилого приміщення мають право користуватися займаним приміщенням нарівні з власником або наймачем.

Органи опіки та піклування зобов'язані здійснювати контроль за додержанням батьками або особами, які їх замінюють, майнових та житлових прав дітей при відчуженні жилих приміщень та купівлі нового житла. Згідно ст. 12 Закону України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» держава охороняє і захищає права та інтереси дітей під час вчинення правочинів щодо нерухомого майна. Неприпустиме зменшення або обмеження прав та інтересів дітей під час вчинення будь-яких правочинів щодо жилих приміщень.

Але, всупереч зазначеним положенням, у судовій практиці непоодинокі випадки пред'явлення позову про втрату права користування житлом колишнім членом сім'ї разом із малолітніми дітьми, зокрема матері (Рішення Київського районного суду м. Одеси 24 лютого 2016 року у справі №520/14277/15-ц) [1]. Така практика пов'язана з декількома факторами. По-перше, у зв'язку з положенням діючого законодавства та відповідній судовій практиці щодо визначення місця проживання дитини у випадку розлучення батьків, як правило, місце проживання неповнолітніх визначається із матерію. По-друге, відповідно до положення Цивільного законодавства, зокрема, ст. 405 ЦК України члени сім'ї власника житла, які проживають разом з ним, мають право користування цим житлом. Право користування житлом втрачає член сім'ї власника у разі відсутності без поважних причин понад один рік. Але, як правило, після розлучення сумісне проживання стає неможливим, більш того слід зазначити, що саме неможливість сумісного проживання й стає підставою розірвання шлюбу. Постає питання щодо права на користування житлом неповнолітніми особами.

Такі питання непоодинокі в судовій практиці й спробою вирішити зазначені питання стало

Узагальнення практики розгляду судами цивільних справ про визнання особи такою, що втратила право на користування житлом та виселення [2]. Відповідно до зазначеного узагальнення роз'яснюється, що цивільне законодавство не передбачає збереження права користування житлом за громадянами, які хоча і правомірно вселилися у спірну квартиру власника, але на час розгляду справи не є членом його сім'ї. Але таке положення протерічить законодавству щодо гарантій дотримання права на житло неповнолітніх дітей. Гарантією дотриманням права на житло неповнолітніми особами повинен стати перевірений факт наявності іншого житла для проживання неповнолітніх. Як правило, суд покладає обов'язок встановити цей факт на органи опіки та піклування. В свою ж чергу органи опіки та піклування обмежуються наданням письмових висновків щодо не запе-речення проти ухвалення рішення та погодженням із висновками суду. В свою чергу суд, відповідно до ст. 212 ЦПК не зобов'язаний висновками органу опіки та піклування. З урахуванням того, що після розірвання шлюбу питання проживання неповнолітніх дітей покладається, як правило на матір, яка вже не може проживати разом із батьком, то виникають не можливі умови для подальшого розвитку та вихованню дітей. Пропонується обов'язковим доказом у зазначеній категорії справ передбачити акт обстеження житлових умов проживання неповнолітніх дітей органами опіки та піклування тільки у разі наявності якого, із зазначенням що права на житло неповнолітніх збережене, суд може задовольнити рішення про втрату особою права на користування житловим приміщенням. З одного боку такий доказ буде служити гарантією дотримання прав неповнолітніх на житло, з іншого дисциплінує батьків щодо виконання обов'язків по вихованню своїх дітей та розподілить обов'язки по утриманню пропорційно.

Бібліографічні посилання:

1. Рішення Київського районного суду м. Одеси 24 лютого 2016 року у справі №520/14277/15-ц [Електронний ресурс] // Єдиний судовий реєстр. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
2. Узагальнення практики розгляду судами цивільних справ про визнання особи такою, що втратила право на користування житлом та виселення [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Закон і бізнес. URL : http://zib.com.ua/ua/35852-uzagalnennya_

Ставніцер Богдан Вячеславович,
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Карпенко Роман Валерійович,
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ПИТАННЯ ПРОЦЕСУ ЦИВІЛЬНОГО ДОКАЗУВАННЯ У СУДОВИХ СПРАВАХ

Судові докази у цивільному процесуальному праві характерні для всіх категорій цивільних справ та мають вагомe значення, тому що без них неможна визначити та зрозуміти всю суть проблемного питання та прийти достовірне та правомірне рішення щодо всіх осіб у справі. Хоча метод доказування був сформований практикою дуже давно, науковці та законодавець до сих пір мають багато спірних питань щодо системи підходів оцінки доказів, етапів доказування та стадій процесу, що саме зумовлюється плановим розподілом та розташуванням груп за спеціальними властивостями та ознакам.

Науковець Зеленьак Е. С. звертає увагу на те, що оцінка доказів не входить до системи судового доказування, а є лише частиною судового пізнання. Зараз суд вже не займається процесом доказування по справі і тепер ці обов'язки тепер покладаються на сторони по справі у процесі змагальності у суді. Науковець вважає, що треба підтримувати концепцію, що саме суд є єдиним суб'єктом у формулюванні оцінки доказів, а інші суб'єкти справи повинні брати участь у поданні